

URZĘDNIK PRAWNIK

w połą-
czeniu
z

Wychodzi
10. i 25. każdego miesiąca.

Prenumerata
miejscowa i zamiejscowa
wynosi:

rocznie	5 zł. — ct.
półrocznie	2 „ 50 „
kwartalnie	1 „ 25 „
miesięcznie	— „ 45 „

Numery poszczególne
po 25 „
Reklamacje nieopiszczowane wolne są
od opłaty pocztowej.

DWUTYGODNIK

poświęcony sprawom Urzędników wszelkich zawodów.

Redakcja
i administracja
we Lwowie
ulica Teatralna liczbą 9

Ogłoszenia

jednorazowe przyjmują się za opła-
tą 6 centów, kilkorazowe za opłatą
5 centów, od wiersza drobnym
drukem.

Treść: Od Administracji. — Nasze pracownice. — Sądownictwo. (Reforma postępowania sądowego. — Praktyka sądowa. [Zasady orzeczeń najw. Tryb. sąd. — Z pr. pryw. — Z proc. cyw. — 157 do 164]). — Administracja. (W sprawie kongruy. — Praktyka administracyjna. [Orz. minist. — Zasady cz. władz centr. — Orz. Tryb. adm. — 100 do 106.]. — Normalia administr. [O paszportach legalizacji tychże jak też innych dokumentów za granicą]. — Sprawy kolejowe. (Urządzenia personalne przy kolejach żelaznych). — Wiadomości potoczne. (P. Paweł Cholewickiewicz. — † Dr. Alojzy Alth. — Przykład koleżeństwa. — Przywileje służbowe w Rosji i król. Polskiem. — Zjazd archeologiczny w Konstantynopolu.). — Wiadomości urzędowe. (Mianowania. — Opróżnione posady). — Ogłoszenia prywatne.
Odcinek: Statystyka pijaństwa w Gal. i Buk., według urzęd. wykazów zestaw. Dr. Wincenty Tarłowski.

Od Administracji.

Wielu z Szanownych Prenumeratorów dotąd zalega z uiszczeniem należności pren. za poprzednie kwartały, jak też bieżących, Im szczegółowo wykazanych. Przypominamy prośbę naszą o rychłe nadeślanie takowych.

Nasze pracownice.

Jednym z pierwszych obowiązków państwa jest staranie o fizyczne dobro obywateli, które w pierwszym rzędzie odnosi się do środków zaradczych ku zapobieżeniu i leczeniu słabości. Całość tychże jest policją sanitarną (policją zdrowia, higieną publiczną), która między innymi obejmuje staranie o utrzymanie czystości powietrza, o zdrową żywność wszelkiego rodzaju, środki przeciw szkodliwym rodzajom ubiorów, jak w ogóle owe różnorodne zarządzenia, mające powstrzymać i usunąć wszystko, co niebezpiecznie i groźnie wpływa na zdrowie i życie obywateli.

W szczególności opieka państwa odnosi się do odpowiedniego celami urzędzenia budynków mieszkalnych, mianowicie zaś pracowni czy one dla produkcji materjalnej, czy też umysłowej, są przeznaczone. I to jest właśnie przedmiot, o którym, chociaż nieraz już poruszaliśmy go, tutaj nieco pomówić zamierzamy, ile że ciągle dochodzą nas zażalenia, aż nadto uprawnione, na przeciwne zasadom

zdrowotności urzędzenia ubikacyj, w którym państwo swym organom wykonawczym funkcje odnośne także wypełniać.

Nie da się rzeczywiście zaprzeczyć, że lokalności urzędowe niższych kategorii urzędników państwowych, tych podwalin całej administracji państwowej, żyjących i działających wśród ludu i razem z ludem, w regułę w stanie nader opłakanym się znajdują; brak bowiem lokalnościom tym przeznaczonym dla działalności umysłowej, pierwszych warunków zdrowotności, powietrza, światła i przestronności.

Dzieje się to już prawie z systemem, że dla tych kategorii administracji państwowej, dla tak zwanych władz podwładnych, dla urzędów sądowych, policyjnych, pocztowych, telegraficznych i podatkowych przeznacza się lokalności najpierwotniejsze, którym brak owych głównych przymiotów: światła, powietrza i przestronności. Główny zaś zjawiska tego powód w tem leży, że państwo najczęściej ograniczonym jest na budynki prywatne, które według swego urzędzenia nie odpowiadają celowi publicznemu.

Ważny bardzo wpływ na życie i zdrowie ludzkie wywiera jakość atmosfery w mieszkaniach i pracowniach. Mimo to nie ma się żadnego wcale względu na czystość powietrza i na wszystko co na nią wpływa ujemnie, a cała uwaga li na to jest skierowaną, by znaleźć punkt środkowy, któryby w pierwszym rzędzie uwzględniał wygodę publiczności. O to zaś wcale się nie pytają, jak jest

urządzoną kanalizacja, czy z różnych powodów miazmy wszelkiego rodzaju zapowietrzają te siedziby.

Tak samo rzecz się ma z światłem. Lokalności owe, właśnie z powodu ciągłej styczności z publicznością umieszczone są zwyczajnie w parterze w podwórzach i ponurych bocznych ubikacjach, tak, że promienie słońca rzadko kiedy, a zwyczajnie wcale nie przedzierają się w te miejsca na pół ciemne, a tem samem gaz lub nafta jako terażniejszy sposób oświetlenia, dniem i nocą funkcjonować muszą. Aby zaś osądzić, jakie skutki zajęcie umysłowe 8 do 10 godzinne przy takim, oczy, nerwy i płuca trawiącym światłem wykonywane za sobą pociąga, — na to nie potrzeba nawet lekarza, wystarcza na to sąd każdego profana.

Po nad to ze względów fiskalnych zużytkowane bywają wszelkie choćby najniższe lokalności domów niekorzystnie budowanych, skutkiem czego pracowanie w nich przy lampach gazowych lub naftowych i przy niedostatecznych urządzeniach wentylacyjnych, lub nawet przy zupełnym ich braku zdrowiu personalu urzędniczego nader szkodliwe zagraża.

Jeżeli tedy tysiące urzędników, będących ojcami rodzin, żywo się domagają, by opłakanym tym stosunkom spiesznie zaradzono, to takie ich żądanie z pewnością zupełnie jest uprawnione.

Nie dosyć jednak na tem; dalsze także drugorzędne wymogi choćby najskromniejszego, celowi staranności o siebie i swe zdrowie odpowiedniego umieszczenia, mianowicie utrzymanie

czystości w lokalnościach urzędowych i ich ogrzewanie wiele bardzo do życzenia pozostawiają. Przy ciąglem nagromadzeniu się tam ludzi ze wszystkich kół społecznych, znajdują się tamże w wysokim stopniu kurz i nieczystości wszelkiego rodzaju wymagające bezwarunkowo częstego, gruntownego czyszczenia, jeżeli przemiana materij z różnorodnych ingrediencyj nie ma wytworzyć nowe żyłki, które osadzają się w naszych ubraniach i najprzykrejsze, wstrętne objawy wywołują. I tu znów jednak zahacza się rzecz na tem, iż utrzymywanie czystości należy do czynności woźnym urzędu poruczonych, ci zaś przy innych swych zajęciach wcale nie mają ochoty wielkiego łożyć trudu na tą niemłą czynność zamiataczy i ograniczają na miotle, którą grubsze warstwy tych pozostałości usuwają. Nadto koszta czyszczenia, opału i oświetlenia ponoszone być mają ze skromnie wymierzonego ryczałtu urzędowego, którego użycie naczelnikowi urzędu jest pozostawionem, ten zaś starać się musi o należyty w nim bilans między „Ma“ a „Winien“.

Że zresztą nie można szczególnej przypuścić troskliwości o dobry opał, wynika również z powyższej przyczyny powodującej dostarczanie jak najtańszego materiału opałowego, a zważywszy także należy, że ciągle otwieranie drzwi od strony ulicy stopień ciepła na nierównej utrzymuje stopie, piec zaś nie są wcale technicznie odpowiednio urządzone. Przeciąg powietrza, ten ojciec reumatyzmu, ma w takich stosunkach zupełnie wolne pole do rozwinięcia swych morderczych funkcj.

Państwo zaprowadziło pełną zaśluzgi instytucję inspektorów przemysłowych, którzy przedewszystkiem zajmować się mają nadzorem nad stosunkami zdrowotnymi w fabrykach i innych zakładach. (Czyż nie mógłby się raz znaleźć także jaki organ wysokiej biurokracji, któryby oddać się mógł gruntownemu bezstronnemu sprawdzeniu i usunięciu skreślonych powyżej smutnych stosunków, któremi dotknięte są główne filary całego aparatu administracji państwowej, stanowiące przeważną większość urzędników państwowych? Według naszych pojęć o prawach przyrodzonych uważamy to jako przykazanie konieczności, jako wymaganie humanitarności, i mniemamy że motory całej maszynierji uczełiby tylko siebie samych, gdyby podwładnych swych ochronili od takich niebezpieczeństw zagrażających im przy wykonywaniu ich obowiązków służbowych i przyznali im, pomimo ich podrzędnego stanowiska uprawniony udział w zewnętrznym blasku i otoczeniu, których tam ugóry z żelazną ścisłością przestrzegają.

Rozumnie się przez się, iż dalecy jesteśmy od przypuszczenia, że stosunki te dla tego są tolerowane, by różnicę w randze możliwie najjaskrawiej uwydatnić i wpoić w ową contribuens plebs świata urzędniczego, że powołaniem ich jest: pracować, biedować, cierpieć i znosić jako ślepe narzędzia, a gwoli dyscypliny rzec się wszelkiego stanowi odpowiedniego odszczególnienia, jako li tylko wyższym sferom przysługującego.

Tak jak ubikacje urzędowe, tak też wygląda także i wewnętrzne urzą-

dzenie. unieblowanie. Wiadomo, że cały poczet urzędników państwowych składa się z jedenastu oddziałów, zwanych klasami rangi; do nich tedy stosuje się także jakoś zewnętrznych oznak godności urzędowej. Szczególna rzecz, że przy liczeniu tej kolei w randze poczyną się od num. 11. jako najniższego, a kończy się na num. 1. jako najwyższym stopniu rangi. Otóż członkowie XI. i X. klasy rangi zadowolając się muszą stołem urzędowym całkiem pojedynczym, ze zwykłego drzewa miękkiego sporządzonym nieodporną żółtą farbą pociągniętym, który zwykle z przedwiecznych czasów pochodzi, tudzież stołkiem takiegoż rodzaju, który każdoczesnemu posiadaczowi swemu wszelkiego istnienia znikomosc przypomina. Przy dalszem posuwaniu się po tej drabinie Jakóbowej wyrabia się, od szczebla do szczebla, w miarę dążności reprezentacyjnych ku otoczeniu każdoczesnego dzierżyciela poszczególnych pozycj czem wyższym stopniem chwwały i poważania, co raz to wyżej posunięte decorum, ujawniające się w urządzeniu lokalności urzędowych czyli biur. Po X. i IX. klasie rangi następuje zmiana krzesła; urzędnik bowiem IX. klasy rangi wyposażonym bywa w krzesło zgiętego drzewa z oparciami bocznymi i poręczem zaokrąglonym. Awansującego szczęśliwie do VIII. kl. rang. odszczególniają należyte wybitny fotel, jakby prawdziwą „sella curulis“, biurkiem politerowanym, i małym dywanem wraz ze stołem i krzesłami. Od tej błogiej chwili prawdziwy bióralista kroczy już po woskowanej posadzce, pokrytej chodnikami, jak to

Statystyka pijaństwa w Galicji i Bukowinie

według urzędowych wykazów zestawil

Dr. Wincenty Tarłowski.

W ogłoszonym w b. r. urzędowym sprawozdaniu z działalności sądów karnych w Austrii w r 1882. (Oesterreichische Statistik Tom VI. Zeszyt 3) znajdujemy szczegółowe zestawienie wyników zastosowania ustawy przeciw pijaństwu z 19. lipca 1877 Nr. 67 Dz. pr. p. jak wiadomo obowiązującej dotychczas tylko w Galicji i Bukowinie. W szczegółowej części sprawozdania przedstawiono liczbę ukaranych za wykroczenie przeciw tej ustawie w każdym sądzie powiatowym

z osobna; tylko w r. 1882 natomiast w ogólnej części znajdujemy porównawcze zestawienie sumy przestępstw i osób ukaranych od czasu obowiązywania ustawy t. j. od r. 1877 aż do r. 1882 włącznie w zachodniej i wschodniej części Galicji tudzież w Bukowinie. Zostawiając sobie uwagi, jakie się nam z badania urzędowych wykazów nasunęły, na później, przypatrzmy się najpierw samym cyfrom.

Spraw o upicie się (§. 1) wpłynęło:

w ostatnim kwartale	w Galicji zachodniej	w Galicji wschodniej	w Bukowinie
w r. 1877 .	3.246	4.612	573
„ 1878 .	9.153	12.803	1.348
„ 1879 .	9.565	11.635	1.222
„ 1880 .	9.109	11.340	1.940
„ 1881 .	9.573	12.715	2.256
„ 1882 .	10.979	13.992	1.749

Z powyższej liczby przestępców ukarano:

	w Galicji zachodniej	w Galicji wschodniej	w Bukowinie
w r. 1877 .	2.435	3.152	353
„ 1878 .	7.923	10.423	1.077
„ 1879 .	8.126	9.722	935
„ 1880 .	8.212	9.363	1.798
„ 1881 .	8.565	10.430	2.000
„ 1882 .	9.552	11.311	1.567

Jak widzimy różnice co do cyfry przestępców tej kategorii najważniejszej, bo przedstawiającej stan opilstwa, nie są w ogóle znaczne: atoli widocznem jest, że zastosowanie ustawy wcale nie zdaje się skutkować, w ostatnich trzech latach cyfra przestępców wzmagą się owszem bezustannie tak w zachodniej jak wschodniej części kraju naszego — a w r. 1882 przedstawia wcale pokaźną sumę.

przystoi jego złotemu kołnierzowi z odpowiedniami przynależnościami. W taki sposób wznaga się urządzenie aż do najwyższego szczebla, od pojedynczego drzewa sosnowego do olchowego, orzechowego i palisandrowego, od prostej pracowni jaskiniowej, aż do salonu o najwyższym blasku, bogato i z komfortem przyozdobionego.

Potrzeby do pisania wreszcie albo rozdawane bywają podrzędnym urzędnikom in natura pod ścisłą kontrolą odpowiedzialnego naczelnika urzędu, albo też dają im ryczałt miesięczny 14 ent. na sprawienie takowych, w obec czego przy największej oszczędności, szczególnie gdy pilnie i wiele pracują, z własnego dodawać na nie muszą.

Oby te w najlepszej myśli poczynione, z życia wzięte wskazówki na to posłużyły, by lepsze w tym kierunku spowodować wyrównanie; aby raz już sobie przypomniano, że należy się, by tym właśnie głównym podporom państwa lepsza egzystencja, będąca warunkiem gorliwości w służbie i ochota do pracy została zgotowana, by uwolnieni zostali od wszystkich tych przykrych oddziaływań i by daną im była możliwość, przestrzegania w obec ludności przynależnej im zewnętrznej godności, i potrzebnej powagi. — Nie wymagamy komnat zbytkownych, lecz — pracowni, odpowiednich godności ludzi i urzędników.

B. Z.

SĄDOWNICTWO.

Reforma postępowania sądowego.

Tyle ważna dla kraju naszego i tak bardzo przez Sejm nagłona sprawa reformy postępowania sądowego, wlecze się niesłychanie powoli. *W. Allg. Ztg.* donosi o tym przedmiocie: „Obrady nad reformą cywilnego postępowania znowu zostały podjęte. Trudności kodyfikacji tej ustawy są jednak tak wielkie, że pomimo gorliwości, z jaką obrady się toczą nie można myśleć o rychłym wniesieniu projektu do Rady państwa. Przy nowych obradach wzięto szczególnie pod rozwagę te pomysły i pozytywne projekty, które wśród rozpraw komisyjnych w Radzie państwa były podniesione. Szczególniej zaś ma być uwzględnione to wszystko, co zmierza do skrócenia, a względnie uproszczenia procesu. Materiał wzrósł tak bardzo, że może żaden projekt ustawy nie miał tak licznych kombinacji. Ta obfitość materiału powoduje głównie nadzwyczaj powolny postęp pracy.”

Praktyka sądowa.

Zasady orzeczeń najw. Trybunału sąd.

Z prawa prywatnego.

157. [Do §. 12. kod. cyw.]. — Twierdzenie, że też same sądy spór zupełnie taki sam całkiem inaczej rozstrzygnęły, żadnego nie ma według §. 12. k. c. znaczenia. — (Orz. n. Tr. s. z 24. marca 1886 r. l. 14753. — Spr. pr. str. 237. z r. 1886).

158. [Do §. 276. kod. cyw.]. — Ustanowienie kuratora dla zapobieżenia przedawnieniu wekslowemu nastąpić może także dla pozwanych krajowców, których miejsce zamieszkania jest znane, jeżeli prawa ich przez zwłokę na niebezpieczeństwo narażanemi się przedstawiają. — (Orz. n. Tr. s. z 28. kwiecień 1886 r. l. 4984. — Jur. Ztg. n. 17. z r. 1886).

159. [Do §. 296 kod. cyw.]. — Wszelkie do majątku nieruchomego należące narzędzia, sprzęty, zebrane plody, jak też bydło, które są prywatną własnością egzekwowanego jako dzierżawcy majątku nieruchomego, nie mogą jako fundus instructus majątku nieruchomego być uważane i jako takie ulegają egzekucji mobilarnej, a prawom popierającego egzekucji nie może sany czynić sekwestracja majątku nieruchomego przed uzyskaniem prawa zastawu dozwolona. — (Orz. n. Tryb. s. z 31. marca 1886 roku l. 3793. — Prawnik cz. str. 383 z r. 1886).

160. [Do §. 298. kod. cyw.]. — Prawo polowania uważać należy jako prawo z posiadaniem rzeczy nieruchomej połączone, a przeto za rzecz nieruchomą po myśli § 298 kod. cyw. i §. 1. ces. rzp z 16. listopada 1858 roku Nr. 213 dz. pr. p — Z brzmienia §. 1. pow. rzp. ces nie można wnosić, że li tylko rzeczy nieruchome mogą być przedmiotem umowy dzierżawnej. — Skargę przeciwko dzierżawcy prawa polowania o zapłatę czynszu dzierżawnego wnieść należy w powiecie, w którym leży rzecz nieruchoma — (Orz. n. Tr. s. z 27go stycznia 1886 roku l. 13631. — Prawnik cz. str. 439 z r. 1886)

161. [Do §. 339. kod. cyw.]. — Także do niepokojenia w posiadaniu praw potrzebnym jest fizyczny akt niepokojenia; zakaz w formie sądowego wypowiedzenia wydany nie jest dostatecznym do uzasadnienia skargi o niepokojenie w posiadaniu. — (Orz. u. Tr. s. z 31go maja 1886 r. l. 14913. — Prawnik cz. str. 456 z r. 1886).

Z procedury cywilnej.

162. [Do §. 46. gal. pr. c.]. — W podaniu o pozwolenie na wniesienie pisma końcowego (trypliiki), nowe okoliczności w duplice zawarte dokładnie muszą być podane, by mógł ocenić, czy w ogóle zachodzą warunki §u 46. pr. c. — (Orz. n. Tr. s. z 20. stycznia 1886 roku l. 324. — Prz. s. i a Nr. 30 z r. 1886.)

163. [Do §. 51. pr. c.]. — Dekret nadw. z 8. lutego 1809 r. N. 882 Zb. pr. s. o zastępstwie w sporze, także do galic. proc. cyw. ma zastosowanie. — (Orz. n. Tr. s. z d 21.

Do cyfry przestępców ukaranych za upicie się doliczyć należy osoby ukarane za wykroczenie z §§. 523 i 524 ust. kar. które mianowicie popełniły zbrodnię w stanie zawinionego upojenia jako też wyrobnicy i rzemieślnicy, upijający się nałogowo, a którzy z tego powodu spowodować mogą niebezpieczeństwo ognia lub nieszczęście przy budowlach. Sprawozdanie urzędowe wymienia tych przestępców oddzielnie i wykazuje, że za wykroczenia z §§. 523 i 524 ust. kar. ukarały sądy powiatowe i trybunały:

	w Galicji	w Bukowinie	w całej Austrii
w r. 1880	84	7	344
„ 1881	112	14	390
„ 1882	198	9	499

I tutaj zatem znajdujemy stopniową progresją i stosunek Galicji do innych

krajów monarchii wcale niekorzystny, jeżeli zważymy, że Galicja zajmuje w państwie pod względem liczby ludności stosunek 26.91⁰/₁₀₀. Z porównania cyfry przestępców i liczby ludności wypada, że jeden ukarany w r. 1882 za wykroczenie z §§. 523 i 524 ust. kar. przypadał w Galicji na 30 095, zaś w całej Przedlitawii wraz z Galicją na 44.645, a w Przedlitawji bez Galicji 54 313 mieszkańców.

Wprawienie innych w stan upojenia §. 1).

Wykroczeń tego rodzaju w płynęło:

	w Galicji zachodniej	w Galicji wschodniej	w Bukowinie
w r. 1877	47	147	2
„ 1878	81	364	101
„ 1879	70	318	7
„ 1880	73	425	37
„ 1881	91	366	1
„ 1882	60	319	7

Z tej liczby ukarano:

	w Galicji zachodniej	w Galicji wschodniej	w Bukowinie
w r. 1877	21	98	—
„ 1878	56	235	65
„ 1879	50	227	5
„ 1880	51	295	34
„ 1881	67	253	1
„ 1882	40	231	7

Dawanie napojów pijanym (§. 1). Wpłynęło:

	w Galicji zachodniej	w Galicji wschodniej	w Bukowinie
w r. 1877	223	385	39
„ 1878	549	826	95
„ 1879	440	933	89
„ 1880	440	634	152
„ 1881	467	871	190
„ 1882	517	858	134

października 1885 r. l. 8619. — Prz. s. i a. N. 26 z r. 1886).

164. [Do §. 193. pr. c.]. — Do wysłania rekwizycji do innego sądu, iżby nadesłał dokument u niego złożony, celem okazania go przy przeglądzie oryginałów, wystarcza wymieścić, że oryginał odnośnego dokumentu leży u sądu zawiadującego się mającego. Albowiem przepisu dekretu nadw. z 2. grudnia 1825 r. N. 2150 nie należy ograniczać li tylko do dowodu z porównania pism, lecz stosować go należy analogicznie (§. 575 pr. c.) także w wypadku sądowego przejrzania oryginałów załączeń pisma sporowego z §. 39. post. sum., tem więcej, gdy dla pisemnego postępowania nie istnieje żaden przepis szczególny, temu przeciwny. Również do uzyskania dostarczenia tego dokumentu, nie potrzeba dokładnego podania sprawy karnej i liczby, przy której odnośne dokumenty (księgi) się znajdują, gdyż wystarcza już bliższe oznaczenie okoliczności że księgi te leżą u sądu karnego, iżby sąd z urzędu swego o to się starał, bez osobnej o to prosby strony. — (Orz. n. Tr. s. z 4. maja 1886 l. 4724. — Prz. s. i a. N. 29 z r. 1886.)

ADMINISTRACJA.

W sprawie kongruy.

Z Wiednia piszą do *Czasu*: Ustawa państwowa z 19 kwietnia 1885 roku o uzupełnieniu kongruy stanowi w §. 9, że przyznane tą ustawą uzupełnienia wchodzi z dniem 1 stycznia 1887 roku w jednej połowie w życie. Z powodu podniesionego pytania, jak ma być obliczona ta połowa, ministerstwo wyznań i oświecenia wydało taką normę dla wszystkich rządów krajowych: Celem obliczenia z dniem 1 stycznia 1887 r. asygnować się mającej połowy uzupełnienia kongruy, dawna kongrua ma być zestawiona z nową, a beneficjaciwi należąc się będzie za rok 1887 suma, która z doliczeniem dochodu prebendy równać się będzie wysokości dawnej kongruy z dodatkiem połowy różnicy, wynikającej z zestawienia nowej kongruy z dawną. Przykład lepiej rzecz objaśni: Jeżeli

np. czysty dochód lokalny pewnej prebendy czyni 470 złr., nowa kongrua dla tej samej stacji duszpasterskiej, oznaczoną została w kwocie 700 zł. a dawna kongrua wynosi 315 zł., to w r. 1887 beneficjant otrzymał ma $315 + \frac{700-315}{2}$ — czyli 507 zł. 50 ct. Tytułem uzupełnienia przypadnie zatem beneficjantowi z funduszu religijnego 507 zł. 50 ct. mniej 470 zł., czyli 37 zł. 50 ct. Co do dotacji dla kapłanów pomocniczych, stanowi powyższa norma ministerjalna co następuje: Kongrua systemizowanego pomocnika ma być w głównej fasji wstawiona do rubryki wydatków, jeżeli lub o ile nie jest pokryta osobnym dochodem urzędowym. Jeżeli niema takiego dochodu, to do fasji na r. 1888 ma być wstawiona cała nowa kongrua pomocnika. Tam, gdzie proboszcz wyznaczał dotąd z dochodów prebendy dodatek na utrzymanie wikarego, otrzyma tenże w r. 1887, oprócz tego co dotąd pobierał, nadto jeszcze połowę różnicy między nową kongruą, a pobieranym dotąd dodatkiem. Gdzie nie było takiego ustanowienia, połowa nowej kongruy wikarego wzięta będzie za podstawę obliczenia kwoty, która w r. 1887 przypadnie z funduszu religijnego.

Praktyka administracyjna.

Orzeczenie ministerjalne.

Z powodu później sprawdzonego braku jakiego z ustawy wymaganego warunku do uzyskania koncesji przemysłowej, który przedmiotowemu ocenieniu władzy przemysłowej pierwszej instancji ulega, koncesja udzielona z §. 57. alin. 1. noweli przem. nie może być odjęta.

Resolucją z 26. września 1885 r. l. 6910 starostwo w M. Karolowi U. w M. O. zakazało dalszego wykonywania wyszynku gorących napojów spirytusowych w domu pod Nr. 45 w M. O., odbierając mu odnośną koncesję z d. 7. maja 1864 r. l. 4061, a to na mocy postanowień §§. 18 i 57 now.

przem., z powodu: że według otrzymanej dopiero teraz wiadomości Karol U. wyrokiem sądu obw. w M. z 2. marca 1882 r. i. 1653 za występki zbiegowiska na karę ścisłego aresztu 14 dniowego został skazanym, dalej dwukrotnie za ekscesy nocne policyjnie do odpowiedzialności pociągany, a wreszcie orzeczeniem starostwa z 5. września 1884 r. l. 5536 za nieuprawnione wykonywanie przemysłu zastawniczego na grzywnę 20 złr. zasądzonym, że przeto brak mu nieposzlakowania i godności zaufania, do samoistnego przemysłu szynkarskiego z ustawy wymaganych. Zarazem zakazano mu dalszego osobistego wykonywania wyszynku piwa i wódki do domu pod l. 45 jego własnością będącego jako prawo radykowane przywiązane, ponieważ z powyższych powodów nie posiada ustawowego do tego uzdolnienia.

Namiestnictwo rekursu Karola U. przeciw powyższej decyzji wniesionego reskryptem z 4. lutego 1886 r. l. 3090 nie uwzględniło, ponieważ okazuje się co do niego pierwotny i dotąd trwający brak wymogów z §. 24 now. przem.

Na rekurs ministerjalny Karola U. ministerstwo spr. wewn. zniósło orzeczenia obu niższych instancji, ponieważ odjęcie koncesji nie może być zarządzane na podstawie później sprawdzonego braku takich wymogów do uzyskania koncesji przem., których istnienie lub brak zależy od swobodnego, przeto li podmiotowego uznania władzy przem. 1. inst., decydującego przy udzieleniu koncesji, a w niniejszym wypadku właśnie rozchodzi się o brak godności zaufania i nieposzlakowania t. j. brak wymogu ulegającego przedmiotowemu ocenieniu władzy przem., nie zaś o brak warunku ustawowego od przedmiotowego uznania nie zależnego, któryby usprawiedliwiał odjęcie koncesji z §. 57. al. 1. now. przem.

(Orzec. min. spr. wewn. z 3. maja 1886 r. l. 6829).

Z. f. V.

Ukarano:

	w Galicji zachodniej	w Galicji wschodniej	w Bukowinie
w r. 1877	83	340	7
" 1878	285	439	35
" 1879	237	553	50
" 1880	310	327	114
" 1881	296	554	124
" 1882	322	565	96

Dawanie napojów nieletnim (§. 1.) Ukarano za to wykroczenie:

	w Galicji zachodniej	w Galicji wschodniej	w Bukowinie
w r. 1877	1	—	—
" 1878	1	3	—
" 1879	6	6	—
" 1880	4	21	—
" 1881	—	23	—
" 1882	4	8	—

Zakazane uczęszczanie do szynków z powodu nałogowego opilstwa (§. 6). Za przekroczenie tego zakazu ukarano:

	w Galicji zachodniej	w Galicji wschodniej	w Bukowinie
w r. 1877	—	—	—
" 1878	20	6	—
" 1879	20	14	—
" 1880	28	11	—
" 1881	19	31	—
" 1882	18	15	1

Fingowanie pretensji i obchodzenie nakazu kredytowania za napoje (§. 5).

Za to wykroczenie ukarano:

	w Galicji zachodniej	w Galicji wschodniej	w Bukowinie
w r. 1877	—	—	—
" 1878	6	3	—
" 1879	1	1	—
" 1880	7	24	—
" 1881	9	—	—
" 1882	5	—	—

Zmniejszania się stosunkowego przestępstw nie spostrzegamy więc wcale — natomiast widoczną jest w Galicji w ostatnich trzech latach ciągła progresja przestępstw w najważniejszych rubrykach: upicia się, dawania napojów pijanym i wykroczeń z §§. 523 i 524 ust. kar.

Liczba ukaranych w r. 1882 za wykroczenie przeciw ustawie z d. 19. Lipca 1877 N. 67 Dz. pr. p. rozpada się na pojedyncze okręgi i powiaty sądowe następnie. Dla skrócenia sprawozdania wymienimy tylko niektóre powiaty, w szczególności te w których najmniej i najwięcej osób ukarano.

Zachodnia Galicja.

1. W okręgu sądu krajowego w Krakowie ukarano ogółem 2.851 osób. W dwóch powiatach (Dobczyce, Wojnicz) nie ukarano nikogo; w 3 powia-

Zasady orzeczeń władz centralnych.

(Orzeczenia Trybunału administracyjnego)

100. [Do §. 14. pat. o pod. zarobk.] Zajmowanie się uprawnieniem z przywileju płynącym, a ograniczonym na życie onegoż w przemyśle już istniejącym, nie jest samodzielnym przedsiębiorstwem, nie jest zatem osobnym rodzajem zarobkowania. — Gdy przeto przemysłowość, w której obrebie uprawnienie przemysłowe z przedmiotu onegoż leży i wykonywanem bywa, i tak już pod opodatkowanie była podciągnięta, przeto w niniejszym wypadku osobne podatkiem załobkowym opodatkowanie uprawniienia żalącego się z przywileju pochodzącego, z ustawy nie było usprawiedliwionem. — (Orz. Tr. adm. z 2. marca 1886 r. l. 612. — Budw. 2943).

101. [Do dekr. centr. kom. nadw. z 14. stycznia 1813 r. i §. 20. pat. o pod. zarobk.] Gdy kilku spółników wykonuje przedsiębiorstwo, podatku zarobkowego od tych tylko członków żadać można, na których imię przedsiębiorstwo wyraźnie opiewa, lub którzy właściwie stoja na jego czele jako kierownicy onegoż. — (Orz. Tr. admin. z 16. stycznia 1886 r. l. 9. — Budw. 2872).

102. [Do §§. 9. i 24. pat. o pod. dochodowym]. Na podstawie oświadczenia strony, że fasja dochodu czynszowego znaczy się także na pewien dalszy szereg lat, władza podatkowa mn prawo do uskntecznienia wymiaru także za też lata następne. — (Orz. Tr. admin. z 16. stycz. 1886 r. l. 9. — Budw. 2874)

103. [Wymiar pod. dochodow.]. Gdy po reasumowaniu wymiaru podatku słuha się mężów zaufania pod względem podstawy opodatkowania, wówczas także obowiązkanemu do podatku przy tem nowem dochodzeniu musi być daną sposobność, brania w dochodzeniach udziału ze swojemi wyjaśnieniami. — (Orz. Tr. adm. z 19. stycznia 1886 r. l. 69. — Budw. 2677).

104. [Do ust. o należ. z 9. lut. 1850 r. N. 50 dz. pr. p., ustęp 6. lit. b. i do §. 3. roz. ces z 19. marca 1853 r. N. 53. dz. pr. p.]. Nie sprzeciwia się to ustawie, przyjąć przeniesienie majątku jako jedno, a majątek przeniesiony jako jednolity, gdy spadek przyznano

kilku spadkobiercom w równych częściach nieoddzielnych. — (Orz. Tr. admin. z 23. lutego 1886 r. l. 508. — Budw. 2939).

105. [Należ. od zezwoleń na wykreslenie] Zezwolenia na wykreslenie nlegają należytości według kwoty, dla której ustanowionem jest prawo zastawu wykreslić się mające. — (Orz. Tr. adm. z 19. stycznia 1886 r. l. 26. — Budw. 2875).

106. [Zwrot należ.]. Gdy żądaniem jest odpisanie lub zwrócenie należytości z powodu nieważności umowy, strony w wypadku wątpliwości co do tej nieważności scidowieść ją mają z wyroku sądowego. — (Orz. Tr. adm. z 19. stycznia 1886 r. l. 27. — Budw. 2876).

Normalja administracyjne.

O paszportach i legalizacji tychże jako też innych dokumentów za granicą.

Zmiana taryfy o pobieraniu należytości w dyplomatycznych i konsularnych kancelarjach we Francji mianowicie taks za legalzacje.

Reskrypt c. k. Ministerstwa spraw zewnętrznych z dnia 17. stycznia 1876 l. 295 obwieszczony okólnikiem c. k. Namiestnictwa z dnia 23. stycznia 1876 l. 543 pr.

Według oznajmienia francuskiej Misji z d. 5. stycznia 1876 zawiera obowiązująca z dniem 1. stycznia 1876 taryfa o pobieraniu należytości w dyplomatycznych i konsularnych kancelarjach francuskich pewne modyfikacje taks mianowicie co do legalizacji.

Według takowej mają być uiszczane: Za legalizację metryk urodzin i śmierci 3 franki, za legalizację metryk chrztu i poświęcezeń o przyznaniu naturalnego dziecka 6 franków.

Za legalizację poświęcezeń o życiu w celu podjęcia pensji ze skarbu państwa, renty albo rocznej pensji nad 400 franków, albo od jakiegokolwiek innej 100 franków przewyższającej sumy a mianowicie:

od 101—200 franków	2 franki
„ 201—300 „	4 „
„ 301—400 „	6 franków
„ nad 400— „	8 „

Za legalizację innych dokumentów 12 fr. Jeżeli przedkłada się dokument równocześnie w różnych egzemplarzach do legalizacji, to tylko pierwszy egzemplarz podlega całej należytości, za inne egzemplarze zaś winna być tylko połowa należytości uiszczona tak samo jak za dokumenta Towarzystw ubezpieczeń od szkód na morzu i na życie, które są we Francji założone albo prawnie autoryzowane. — Za legalizację poświęcezeń o skarbach (Schatzscheine), akcyj obligacyj i innych bądź przez francuski bądź obcy rząd bądź też przez prawnie ukonstytuowane przemysłowe albo finansowe Towarzystwa emitowanych papierów wartościowych, ma być również należytość do połowy znizowana.

Za wizowanie paszportu do podróży pozostawia się prowizorycznie taksę 10 franków.

O tem zawiadomiło c. k. Namiestnictwo odnośnie do cyrkularza z d. 4. kwietnia 1872 l. 1752 pr. wszystkie c. k. Starostwa dla zastosowania się w danym wypadku.

Żeńskie sługi zamierzające przekroczyć granicę do Rumunii winne mieć własne osobne paszporta.

Reskrypt c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 14. października 1877 r. l. 14514 obwieszczony okólnikiem c. k. Namiestnictwa z dnia 20. października 1877 r. l. 8535 pr.

Według oznajmienia c. k. Ministerjum spraw zewnętrznych, zdarzyły się ponownie wypadki, że posiadacze obcych paszportów mianowicie podróżujący do kąpiel z węgiersko-austriackiej monarchji upraszali rumuńskie władze w Bukareszcie tudzież tamtejsze greckie i niderlandzkie Konsulaty o wpisanie żeńskich sług węgiersko-austriackiej narodowości w swoje paszporta, zamiast zaopatrzyć takowe we własne paszporta i przy powrocie przywozili do Bukaresztu w ich miejsce inne indywidua na podstawie powyższego wpisu, a zatem na podstawie fałszowanych nazwisk.

Miało się także zdarzyć, że wprowadzicie kazali tacy posiadaczy paszportów pewną ilość sług do paszportów wpisać, ale nie brali ze sobą takich osób, a to w tym celu aby na

tach ukarano mniej jak 50 osób, (Wiejiczka 3); w 7 powiatach cyfra ukaranych przenosiła 100; w 2 powiatach przenosiła 200 (Podgórze 281); w 1 powiecie przenosiła 1.000 (Kraków 1.433).

2. W okręgu sądu obwodowego w Nowym Sączu ukarano ogółem 1.698. W 2 powiatach (Nowy Sącz, Nowy-Targ) nie ukarano nikogo; w 2 mniej jak 100, (Ciężkowice 84); w 3 więcej jak 200; w 2 więcej jak 300 (Gorlice 396).

3. W okręgu sądu obwodowego, w Rzeszowie ukarano ogółem 1.123. W 5 powiatach ukarano mniej jak 50. (Ulanów 27, Rzeszów 56); w 2 więcej jak 100; w 1 więcej jak 200 (Tyczyn 295).

4. W okręgu sądu obwodowego w Tarnowie ukarano ogółem 1.382. W 2 powiatach mniej jak 50 (Dębica 31), w 3 po nad 100 (Tarnów 170), w 1 po nad 200 i w 1 po nad 300 (Jasło 311).

5. W okręgu sądu obwodowego w Wadowicach ukarano ogółem 1184. W 4 powiatach (Biała, Kęty, Maków, Oświęcim) nie ukarano nikogo; w 2 mniej jak 50 (Jordanów 42), w 3 po nad 100, w 1 po nad 200, w 1 po nad 300 (Wadowice 302).

Wschodnia Galicja.

1. W okręgu sądu krajowego we Lwowie ukarano ogółem 2.248 osób. W 2 powiatach tego okręgu ukarano mniej niż 50 (Bełz, Winniki po 44), w 9 po nad 100, w 1 nad 200, w 2 nad 300 (Cieszanów 306, Lwów 371).

2. W okręgu sądu obwodowego w Kołomyi ukarano ogółem 952. W 2 powiatach (Śniatyn, Zabłótów) nie ukarano nikogo, w 3 niżej 100, (Gwoździec 85), w 3 po nad 100 (Kołomyja 131), w 1 nad 200 (Kuty 228).

3. W okręgu sądu obwodowego w Przemyślu ukarano ogółem 3.176. W jednym powiecie (Jarosław) nie ukarano nikogo, w 3 mniej niż 50 (Bukowsko 8), w 7 po nad 100, w 1 nad 400, w 1 nad 500 (Przemyśl 519), w 1 nad 600 (Jaworów 607).

4. W okręgu sądu obwodowego w Samborze ukarano ogółem 1.976. W 8 powiatach ukarano mniej niż 50 (Podbuż 13, Żydaczów 16), w 4 nad 100 (Sambor 184), w 3 nad 200 (Kormarno 256).

5. W okręgu sądu obwodowego w Stanisławowie ukarano ogółem 582. W 2 powiatach (Monasterzyska, Sotłwina) nie ukarano nikogo, w 2 mniej jak 50 (Potok złoty 13), w jednym nad 100 (Delatyn 137), w reszcie niżej 100 (Stanisławów 87).

6. W okręgu sądu obwodowego w Tarnopolu ukarano ogółem 1.142.

podstawie takich fałszywych wpisów ugodzić w węgiersko-austrjackiej monarchji mianowicie w Siedmiogrodzie sługi i przewieść je przez granicę.

Aby takiemu nadużyciu paszportów podróżnych położyć skuteczną tamę wydano według odezwy król. węg. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 7. października 1877 r. l. 920 polecenie dotyczącym Władzom administracyjnym, węgierskim Zakładom kontumacyjnym i Komendzie król. węg. żandarmerji w Klauzenburgu, że żeńskim sługom tylko wtenczas przekroczenie granicy do Rumunii dozwolili należy, jeżeli takowe są własnymi osobnymi paszportami do podróży zaopatrzone.

O tem zostało c. k. Namiestnictwo z wezwaniem zawiadomione, aby poleciło pogranicznym organom nadzorczym z powołaniem się na §§. 13. 14. i 27. rozporządzenia ministerjalnego z dnia 10. maja 1867 r. Nr. 80. Dz. pr. p. baczne czuwanie nad takim nadużyciem paszportów do podróży, a mianowicie, aby żeńskie sługi węgiersko-austrjackiej narodowości podróżujące do Rumunii przepisanyymi dokumentami do podróży zaopatrzone były.

O paszportach do Egiptu.

Według reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 17. kwietnia 1878 r. l. 4682 obwieszczonego okólnikiem c. k. Namiestnictwa z dnia 26. kwietnia 1878 r. l. 2947 pr. mają osoby starające się o paszporta podróżne do Egiptu wykazać w myśl §. 13. rozporządzenia ministerjalnego z d. 10. maja 1867 l. 80. Dz. p. p., że posiadają potrzebne środki na podróż i na utrzymanie.

O paszportach do Hiszpanii.

Rozporządzenie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 7. lipca 1878 l. 9044 obwieszczone okólnikiem c. k. Namiestnictwa z dnia 15. lipca 1878 l. 5132 pr. o ułatwieniach paszportowych przy podróży do Hiszpanii.

Wedle sprawozdania c. k. Poselstwa w Madrycie zostały w Hiszpanii okólnikiem z dnia 10. czerwca 1878 przepisy paszportowe z lat 1870 i 1875 zniesione, a równocześnie odno-

W jednym powiecie (Zbaraż) nie ukarano nikogo, w 7 mniej niż 50 (Mikulince 17), w 3 nad 100 (Tarnopol 127) w 1 nad 200 (Borszczów 226).

7. W okręgu sądu obwodowego w Złoczowie ukarano ogółem 1458. W jednym powiecie (Brody) nie ukarano nikogo, w 4 mniej niż 50 (Łopatyn 26), w 6 po nad 100 (Złoczów 141, Brzeżany 175).

Bukowina.

W okręgu sądu krajowego w Czeruiowcach ukarano ogółem 1.738. W 3 powiatach ukarano mniej niż 50. (Stannestie 12), w 9 po nad 100 (Czeruiowce 193) w 1 nad 200 (Seret 260).
(C. d. n.)

wiono ważność dekretu z 17. grudnia 1862, wedle którego obywatele obcych państw podróżujący do Hiszpanii uwolnieni są od okazania na granicy paszportów i zatwierdzenia takowych przed wejściem do Hiszpanii przez konsulów hiszpańskich.

Zaleca się jednak podróżującym ażeby zaopatrywali się kartami przynależności, choć nawet w braku takowych dozwolony jest w myśl §. 5 powołanego dekretu pobyt w Hiszpanii skoro tylko dwie osoby z miejscowości, w której obcy przebywa, pisemnie poświadczają iż go znają i jeżeli o celu podróży Władza miejscowa zawiadomiona zostanie.

Ministerstwo spraw wewnętrznych uwiadoma o tem stosownie do pisma c. k. Ministerstwa spraw zewnętrznych z 30. czerwca 1878 l. 9548/4 I. i odnośnie do rozporządzenia z 27. lipca 1875 l. 11351 w celu dalszego zarządzenia.

O paszportach do Bosnii i Hercegowiny.

Według reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 19. stycznia 1879 l. 242 obwieszczonego okólnikiem c. k. Namiestnictwa z dnia 24. stycznia 1879 l. 619 pr.

Karty legitymacyjne nie zawierające rysopisu nie są dostatecznymi dokumentami podróżnymi do Bośni i Hercegowiny; obywatele zatem węg. austr. monarchji winni być przepisanyymi paszportami podróżnymi wystawionymi przez polt. Władzę w razie podróży do tych krajów zaopatrzeni.

O książkach służbowych i roboczych jako legitymacjach do Bosnii i Hercegowiny.

Reskryptem zaś c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 3. kwietnia 1879 l. 951 obw. okóln. Namiest z dnia 8. kwietnia 1879 l. 2770 pr. oznajmiono, że zaprowadzone regulaminem skarbowym i ustawą przemysłową książki służbowe względnie robocze tylko wtenczas są ważne jako dokumenta podróżne do Bośni i Hercegowiny, jeżeli zostały przez Władzę kompetentną do udzielania pozwolenia do podróży przepisana rozporządzeniem ministerjalnym z dnia 10. maja 1867 Nr. 80 Dz. pr. państw. klauzulą zaopatrzone.

O książeczkach paszportowych zaprowadzonych w Bosnii i Hercegowinie.

Według reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 19. maja 1879 l. 7388 obwieszczonego okólnikiem Namiestnictwa z d. 25. maja 1879 l. 4223 pr. zaprowadzono w Bośni i Hercegowinie książeczki paszportowe, mianowicie z czerwoną okładką do podróży w Bośni i węg. austr. monarchji zaś z brunatną okładką do podróży za granicą, forma i treść są te same jak w formularzach reskryptem ministerjalnym z dnia 20. grudnia 1878 l. 14101 udzielonych.

SPRAWY KOLEJOWE.

Urządzenia personalne przy kolejach żelaznych.

We wszystkich zawodach dążą do osiągnięcia tego, co jest najlepszym, do największej w wykonaniu doskonałości. Koleje żelazne nie stanowią

w tym względzie wyjątku, przeciwnie można je zawsze znaleźć na czele postępowych innowacyj, i są one do tego poniekąd nawet zniewolone, dla nich bowiem zastój w przyswajaniu sobie pewnych ułatwień i urządzeń odnoszących się do techniki ruchu, lub innych z ruchem w związku będących, oznaczałoby nietylko cofanie się, lecz nierzadko może nawet katastrofę.

Jednakże, jak pod względem innowacji i ulepszeń okazuje się u wszystkich żywa gorliwość w przeprowadzeniu i wdrożeniu takowych, tak znów na innym punkcie spotykamy się wszędzie z wielkim lekceważeniem i obojętnością, mianowicie w kwestji urzędzeń personalnych, których przecie jest zadaniem, być główną podporą każdej administracji, każdego zarządu.

Nie masz drugiej takiej instytucji o tak trudnym i skomplikowanym mechanizmie, jak go ma kolej żelazna, nigdzie nie wymaga się od urzędników tyle pod względem wykształcenia przygotowawczego, studjów fachowych, duchowej i fizycznej dzielności, ile przy kolejach żelaznych.

Cała historia, cały rozwój kolei żelaznych obejmuje przestrzeń czasu mało większą jak lat pięćdziesięciu, a jak olbrzymim jest ten rozwój wśród tego czasu tak krótkiego!

To jednak, co po dziś dzień z urzędzeń personalnych przy kolejach żelaznych znajdujemy, według sposobu i formy urządzenia za ledwie na najniezbędniejszą potrzebę wystarcza. W kierunku urządzeń personalnych przy kolejach żel. otwiera się obszerne pole do działań reformujących, a umysł zdolny, żywo odczuwający potrzeby ludzkości, nigdzie wdzięczniejszej nie znalazłby pracy, jak właśnie tutaj.

W ogólności wcale tak ważna nie zachodzi różnica między najistotniejszymi postanowieniami przeważnej części regulaminów służbowych u kolei żel. — jakiegokolwiek bądź one są nazwy —, a normami, u innych zarządów odnośnie do personalu wykonywanymi, jakkolwiek w istocie administracji kolejowej, a każdej innej administracji, różnica ta dosyć znacznie się ujawnia. Bo też za podstawę urządzeń personalnych u kolei żelaznych nie przyjęto istotnej potrzeby, lecz właśnie pokrewne urządzenia, istniejące u innych, często zupełnie odrębnych zarządów.

I dziś jeszcze dalej budują na przeszłości, a nigdzie mniejszą nie jest inicjatywa, jak w sprawach osobistych

u kolei żelaznych. Tu rządzi li tylko wzór utarty, szablon. Co jeden zarząd kolejowy zaprowadzi, to wkrótce w całości lub z nieznaczniemi zmianami naśladowuje inny zarząd. Przytem wszystko jest łataniną, wszystko li tylko na obecną chwilę, na gwałtowną potrzebę chwilową obliczone, ale nie masz nikogo, ktoby pomyślał o poważnem i gruntownem rozwiązaniu kwestyj personalnych.

Z tąd też na polu urządzeń personalnych u kolei żelaznych niezmiernie wiele jeszcze do czynienia pozostaje: po części nowe muszą być tworzone urządzenia, po części zaś istniejące dawne przekształcone.

Kto zaś tworzyć chce dobre, trwałe i użyteczne urządzenia personalne, temu nie wolno postępować przytem po rzemieślniczemu, musi się on raczej wyższem odnośnych stosunków pojmowaniem, dalszymi, aniżeli tylko jednodniowymi kierować celami. Bez prawdziwej, szczerzej lojalności, bez serdecznego, ciepłego uczucia dla losu pracownika, dziś podobno nie jest już możebnem ni też dopuszczalnem, zajmować się kwestjami personalnemi i ich rozwiązaniem. Lojalności i względności wymaga czas terażniejszy, a w pierwszym rzędzie ma do nich prawo pracownik umysłowy, urzędnik.

Póki zachodzą się dzielni, prawi urzędnicy, którzy, mimo że wszelkiego uwzględnienia i poparcia są godni, nie mają dostatecznego utrzymania i niedostatek cierpią, lub którzy niedoznajają zaspokojenia swych innych uprawionych wymogów, — póty urządzenia personalne nie stoja na owym stopniu doskonałości, do którego dojść muszą, póty trwać będzie potrzeba ich reformy. Wprawdzie tu znów zjawia się ów frazes, z którym już tak często spotykaliśmy się: „że instytucja kolejowa nie jest instytucją dobroczynności“; jednakże wyrażając dążność stworzenia urządzeń personalnych wzorowych i zadowolających, nie rozchodzi się nam wcale o czynny dobroczynności lub łaski, lecz o zrozumienie, o życzliwość i o sprawiedliwość, któraby światło swe także ku niższym zwracała kategorjom.

Rządu, jako szeroko rozgałęzionej, już kilka tysięcy kilometrów obejmującej sieci kolejowej, właściciela i zarządcy, obowiązkiem jest, podjąć się steru na polu urządzeń personalnych u kolei żelaznych. Niechajby w ogóle nie zapomniano, że dyscypliny i wierności w służbie nigdy tam nie zabraknie, gdzie służbę pełniący przejęci są przeświadczeniem o sprawiedliwym i

ludzkim sposobie myślenia zarządu. Nie wystarcza jednak wcale, by taki sposób myślenia ujawniał się tylko w aktach poszczególnych, — całość urządzeń personalnych musi nim wybitnie być nacechowana. B. Z.

WIADOMOŚCI POTOCZNE.

P Paweł Cholewkiewicz, naczelnik lwowskiego urzędu cłowego, przeszedłszy w stan spoczynku, pożegnał dnia 30. października Lwów, przenosząc się na stały pobyt do Krakowa. Na dworcu zebrało się liczne grono znajomych, aby pożegnać urzędnika, który przez przeciąg przeszło 40-letniej sumiennej swej służby umiał godzić obowiązki urzędnika z obowiązkami prawego obywatela kraju.

† **Dr. Alth Alojzy**, profesor zwyczajny mineralogii w Uniwersytecie Jagiellońskim, członek czynny Akademii Umiejętności, w dniu 4. listopada zakończył życie w Krakowie. Zmarły znamienite położył zasługi dla fizjografii krajowej, a jako rzeczoznawca w sprawach przemysłu górniczego, — zwłaszcza naftowego, dawał temuż niepospolitą pomoc z swej wiedzy i obywatelskiej gorliwości. Nie czas ani miejsce wyliczać tutaj długi szereg prac umiętnych zmarłego profesora. Dość wspomnieć o mapie geologicznej Galicji, w której ś. p. Alth złożył całe lata skutecznej pracy.

Ś. p. Alojzy, przechodząc ciężkie koleje życia, zawsze umiał się utrzymać na stanowisku godności, cechującej człowieka charakteru i uczciwej pracy. Wytrawny znawca stosunków prawnych cieszył się swego czasu jako adwokat krajowy obszerną klientelą, jako profesor był sumiennym badaczem, znakomitym nauczycielem a zarazem zacnym kierownikiem młodzieży, jako człowiek wreszcie niezwykłą uprzejmością i słodyczą charakteru zjednywał sobie wszystkich.

Ś. p. Alth brał udział we wszystkich niemal istniejących towarzystwach i stowarzyszeniach w Krakowie, a w Towarzystwie tatrzańskim, od pierwszej chwili zawiązania tegoż, należał do najczynniejszych członków. Całe życie jego wypełnione było pracą dla nauki, kraju i instytucyj, w których gorliwie pracował, dalekim będąc od walk stronnicych, co mu dawało sposobność do obszerniejszego zakresu działania, przyczem nie służąc wyłącznym interesem jednej koterji, zawsze mógł sprawiedliwie cudzą pracę oceniać.

Ś. p. dr. Alth był członkiem Towarzystw rolniczych w Krakowie, we Lwowie i Lublanie, Towarzystwa geologicznego w Paryżu, badaczów przyrody w Altenburgu, w Pradze czeskiej, w Jassach i Hermanstadzie, Towarzystwa dla zbadania przyrody i kultury krajowej w Czerniowcach, Towarzystwa geograficznego w Wiedniu, członkiem korespondentem c. k. zakładu geologicznego w Wiedniu, członkiem sądowej komisji egzaminacyjnej i prezesem komisji egzaminacyjnej dla kandydatów stanu nauczycielskiego szkół realnych i gimnazjów.

Cześć pamięci znakomitego obywatela i uczonego!

Przykład koleżeństwa dali uczniowie jednej z klas w miejskiej szkole realnej w Warszawie. Jak wszędzie tak i tam liczni biedacy nie byli w możności złożyć wpisu przy

początku roku. Dzięki jednak ofiarności ogółu poczet ten z każdym dniem się zmniejszał tak, że w chwili ostatecznego terminu dwóch tylko jeszcze uczniów i to w jednej klasie dłużnych pozostało. Gdy gospodarz klasy oznajmił płaczącym biedakom, iż odtąd szkoła jest dla nich zamkniętą, cała klasa jednocześnie zaniósła prośby, błagając o małą zwłokę. — Zostaw ich panie profesorze do jutra — rozległo się ze wszech stron wołanie — my jutro wszyscy po dziesięć kopijek przyniesiemy. Rzeczywiście dotrzymani słowa i najubożsi się nie wyłączyli. Zebrało się kilka rubli, reszta się znalazła i tak dwaj już wydalenni pozostali nadal w szkole dzięki poceziwym kolegom.

Przywileje służbowe w Rossji i Królestwie Polskiem. Rossyjski dziennik urzędowy ogłosił w tych dniach nowe przepisy o przywilejach służbowych dla urzędników cywilnych w miejscowościach odległych, oraz dla urzędników cywilnych, pochodzenia rossyjskiego w guberniach zachodnich, w Królestwie polskiem. Za miejscowości odległe uważane są wielkorządztwa: nadamurskie, wschod. syberyjskie, stepowe i turkieszańskie, dalej gubernie tobolska i tomska, prowincje uralaska, turgajska i zakaspijska, kraj zakaukaski niektóre okręgi w prowincji terskiej i niektóre powiaty w gub. archangielskiej olonieckiej i wologdzkiej. Tak w tych miejscowościach, jakoteż w 9 ciu guberniach zachodnich i w Królestwie polskiem, oraz w kilku innych jeszcze odległych guberniach, na posady w służbie cywilnej mogą być mianowane i awansowane osoby, które podług przepisów ogólnych nie miałyby prawa zajmować tychposad.

W Królestwie polskiem urzędnicy pochodzenia rossyjskiego, z wyjątkiem urodzonych w Królestwie, korzystają z następujących przywilejów: Powoływani lub translokowani na służbę do Królestwa urzędnicy z familią 4. i 5. klasy otrzymują na kosztą podróży po 1,000 rs., 6. 7 i 8. klasy po 600 rs., a inni po 300 rs., nie mający zaś rodziny urzędnicy klasy 4. otrzymują po 1,000 rs., a inni kwotę równą $\frac{2}{3}$ częściom rocznego etatu. Za stałą i gorliwą służbę w Królestwie polskiem w jednej i tej samej dyskaterji przez lat pięć urzędnicy Rossjanie, służący w ogóle w Królestwie nie krócej nad lat 10, mogą otrzymywać dodatki do pensji w ilości 15%, a urzędnicy w wydziale oświecenia 25 prc. w stosunku do pensji. Po upływie następnych lat pięciu, mogą otrzymać drugi takż sam dodatek. Dalej, urzędnicy wyżej wymienieni w razie niezamożności mają prawo kształcić swe dzieci w zakładach rządowych na koszczie rządowym, a w razie braku wakansów, otrzymują po 100 rs. na każdego syna lub córkę od lat 9 do 15, a po 140 rs. na dzieci, liczące od 13 do 17 lat. Osoby, które wysłużyły emeryturę na służbie w cesarstwie, nie tracą jej przechodząc na służbę do Królestwa. Urzędnicy powołani na służbę do Królestwa mogą albo otrzymać emeryturę z kapitału emerytalnego Królestwa, albo po bierać ją podług przepisów cesarstwa. W tym ostatnim wypadku otrzymują całkowitą emeryturę po wysłużeniu w Królestwie 25 lat, a połowę emerytury po wysłużeniu lat 20. Czas spędzony na służbie po za Królestwem bierze się w rachubę, licząc po 7 dni za 5. Wysokość emerytury określa się na mocy ustawy emerytalnej z podwyższeniem o jeden stopień. Urzędnicy wydziału oświecenia otrzymują emeryturę na zasadach ogólnych, ale jeżeli wysłużą w Królestwie nie mniej nad lat 10, mają skrócony termin wysługi emerytury o lat pięć.

Wreszcie wdowy i dzieci urzędników uprzywilejowanych, zmarłych na służbie w Królestwie Polskiem, otrzymują, niezależnie od przypadającej im emerytury lub jednorazowego wsparcia, jeszcze zapomogę w kwocie równej dwumiesięcznej pensji zmarłego.

Zjazd archeologiczny w Konstantynopolu doczekał się losu nieprzewidzianego. Został wzbroniony przez samego sultana. Wiadomość tę podał *Listok Odesskij*. Urządzenie zjazdu wymagało sporo czasu i pracy. Zjazd się organizował na pamiątkę 25-letniej rocznicy założenia towarzystwa literacko greckiego. Na zjazd przybyli uczeni z Francji, Włoch, Niemiec, Rosji i Grecji. *Listok* dodaje, że sultan kazał zamknąć posiedzenia zjazdu pod wpływem przedstawień ze strony ambasady niemieckiej. Dla Niemców ma być ten zjazd niedogodnym.

WIADOMOŚCI URZĘDOWE

(Z urzęd. „Gaz. Lw.” po dzień 5. Listopada 1886 r.)

Mianowania. Prezydentem sądu krajowego w Krakowie, Józef Jasiński radca wyższego sądu krajowego we Lwowie. — Komisarzem policji w Krakowie, Ludwik Milski konceptista krakowskiej dyrekcji policji. — Prowizorycznym komisarzem powiatowym Wincenty Kaucki konceptista Namiestnictwa. — Starostą powiatowym w Krakowie Kazimierz hr. Dunin-Borkowski komisarz powiatowy w Mościskach. — Poborcą podatkowym Filip Sołtykiewicz kontrolor podatkowy; adjunkt podatkowy Henryk Fytlík kontrolorem podatkowym; praktykant podatkowy Józef Hadik adjunktem podatkowym. — Konceptistami skarbowymi w X. klasie rangi: dr. Michał br. Jorkasch. Ignacy Klemensiewicz, Michał Wojcik, Piotr Stocha, Tadeusz Rarał Okniński i Adolf Mianowski. — Adjunkt sądu powiatowego w Busku Aleksander Hryniewiecki adjunktem sądowym w Tarnopolu.

Opróżnione posady. Rady sądu krajowego przy sądzie krajowym we Lwowie. Podania do Prezydjum c. k. Sądu krajowego we Lwowie do 30. listopada b. r. (220). — Adjunkta sądu powiatowego w Busku Podania do Prezydjum Sądu obwodowego w Złoczowie do 30. listopada b. r. (221). — Dwie posady nadkomisarzy w randze VIII. klasy, ewentualnie komisarzy w randze IX. klasy przy c. k. Dyrekcji policji we Lwowie Podania do Prezydjum c. k. Dyrekcji policji we Lwowie do 30. listopada b. r. (222). — Sędziego powiatowego w Turce. Podania do Prezydjum c. k. Sądu obwodowego w Samborze do 20. listopada r. b. (223). — Dwie posady sekretarzy powiatowych w randze X. klasy, ewentualnie dwie posady kancelistów c. k. Namiestnictwa w randze XI. klasy Podania do Prezydjum c. k. Namiestnictwa do końca listopada r. b. (224).

PIERWSZY GALICYJSKI

ZAKŁAD

uniformowania pp. oficerów i urzędników
WE LWOWIE

rozpoczął swe przedsiębiorstwo w lokalnościach
urządzonych ku temu w domu

przy ulicy Kopernika l. 9. we Lwowie

(mieszczącym bióra ck. urzędu telegraficznego).

Oryginalne
Singera maszyny
do szycia

na spłatę ratami
G. Neidlinger
Lwów ul. Kopernika l. 2.

DZIEŁA

prof. Dra Leonarda Piętaka:

Prawo spadkowe rzymskie tom I. w cenie 5 złr.
O Towarzystwach zarob. i gospodarczych, 2 złr.
O giełdzie i czynnościach giełdowych, 1 złr. 20 ct.
O istotnych znamionach czynności kredytowych
i ich nieważności według ustawy lipcowej
z r. 1877, 80 ct.

nabyć można u autora (Lwów, Pańska 16)
z przesyłką franko, tudzież w księgarni
Seyfartha i Czajkowskiego we Lwowie
i innych księgarniach krajowych.

Nakładem księgarni

J. A. Pelara (H. Czerny) w Rzeszowie

wyszło dzieło pod tytułem:

PODRĘCZNIK

Do Ustawy i Instrukcji Hipotecznej

ulożył

Alojzy Niemetz.

Wydanie drugie znacznie powiększone.

Cena egzemplarza l złr. 20 cent.,

z przesyłką poczt. l złr. 30 cent.

Do nabycia we wszystkich księgarniach.

Sposób oznaczania naprzd stanu powietrza.

Uczynić to można jedynie za pomocą **Hygrometru** t. j. przez roślinny zegar ku rozpoznaniu pogody, który już 24 godzin naprzd stan pogody dokładnie zapowiada. Zegary takie bywają wprowadznie w wielu miejscach sporządzane, jednakże jedynie prawdziwymi są Hygrometry rozsełane przez Stowarz. centralne (*Vereins-Centrale*) w **Frauentorf**, poczta Vilshofen w Bawarii. Mają one formę kształtnego zegara ściennego i są zarazem ładną i zajmującą ozdobą pokojową. Cena jest bardzo mierną, mianowicie po 2 marki za sztukę, zaś w eleganckiej skrzynce drewnianej o wierzchu szklanym 4 marki.

1—3

W Redakcji

„URZĘDNIKA I PRAWNIKA“

są następujące własne nakłady do nabycia:

Dr. Józef B. Oczapowski: Opodatkowanie cudzoziemców w dopełnieniu i rozwinięciu §. 266 II. tomu Umiejętności skarbowej Raula. 1871 — cena 25 ct.

Tenże: Zakres i osnowa prawa politycznego czyli państwowego 1873 — cena 10 ct.

Józef Louis Wawel: Dawne prawo wekslowe polskie. 1872 — cena 25 ct.

Tenże: O prawnym znaczeniu podpisów na weksln. 1874 — cena 25 ct

Tenże: O prawie rybołostwa w Galicji 1879 — cena 25 ct.

Dr. J. Kleczyński: Okoliczności obciążające i łagodzące w obec sądów przysięgłych (Objaśnienie §. 322 postępowania karnego). 1874 — cena 25 ct.

Dr. E. Reben O postępowaniu dowodowym w postępowaniu w sprawach drobiazgowych. 1873 — cena 25 ct.

Dr. Ignacy Czemeryński: Referat o Towarzystwach kredytowych przedstawiony „Wiecowi miejskiemu“ we Lwowie d. 15. i 16. sierpnia 1874 r. — cena 20 c.

Władysław Herold: Wpływ art. 14. 15. 16. ustawy zasadniczej państwa z dnia 21. grudnia 1867 r. Nr. 142. tudzież ustępu II. i VII. ustawy wyznaniowej z dnia 25 maja 1868 r. Nr. 49. Dz. u. p. na prawo publiczne, a względnie ustawę karną, tudzież na prawo prywatne, a w szczególności na ustawę małżeńską. 1875 — cena 25 ct.

Dr. Witold Załęski: O filozofji krytycznej Kanta w zastosowaniu do nauki prawa 1875 — cena 25 ct.

Dr. Antoni J. Dziedzielewicz: Ustawa z dnia 8. marca 1876 r. l. 2. dz. ust. państw. o należnościach stemplowych i bezpośrednich, tudzież Rozporządzenie minist. skarbu z d. 31. marca 1875 r. l. 54 dotyczące wykonania tej ustawy. 1876 — cena 25 ct.

Tenże: Uszkodzenia osób na austriackich kolejach żelaznych. 1882 r. — cena 50 ct.

Dr. Iheringa: Walka o prawo; przełożył ś p A. Matakiewicz. 1875 — cena 35 ct

Tegoż: Znaczenie prawa rzymskiego dla świata nowożytnego; przełożył Dr. R. Fried. 1877 — cena 20 ct

Tegoż: O tryngielcie; przełożył Dr. Wincenty Tarłowski. 1883 — cena 30 ct.

Dr. Stanisław Madejski: O zubożeniu włości w Galicji (De lege ferenda) 1877 — cena 25 ct.

Dr. Józef Rosenblatt: Kara uwięzienia i zakłady karne (wykład habilitacyjny). 1877 — cena 25 ct.

Dr. Gustaw Roszkowski: O znaczeniu encyklopedji i metodologii nauk prawnych. 1881 — cena 25 ct.

Dr. Julian Morelowski: Austrjackie prawo wojskowe 1885 r. — cena 50 ct.

Dr. Włodzim. Demetrykiewicz: Opieka prawna w Austrii dla zabytków sztuki i pomników historycznych. Ze szczególnem uwzględnieniem stosunków galicyjskich 1885 r. — cena 25 ct.